

VN/34525/2024
VN/34525/2024
-UM-1

9.12.2024

Yleistuen myöntäminen YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto (OCHA) hallinnoimalle keskitetylle hätäapurahastolle (CERF) vuosille 2025-2027

YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimiston OCHA:n (*Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) hallinnoima keskitetty hätäapurahasto CERF (*Central Emergency Response Fund*) on yksi nopeimmista ja tehokkaimmista humanitaarisen avun kanavista. Vuonna 2023 CERF myönsi rahoitusta yhteensä 668 miljoonaa USD 40 maahan, jonka ansiosta 32,9 miljoonalle ihmiselle globaalisti pystyttiin antamaan henkeä pelastavaa apua ja suojelua. CERF:in kautta Suomi pystyy kanavoimaan rahoitusta äkillisiin katastrofeihin ja pitkittyneisiin kriiseihin myös sellaisissa maissa, joihin ei humanitaarisen budjetin puitteissa ole muuten mahdollista kanavoita rahoitusta.

YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimiston OCHA:n (*Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) hallinnoima keskitetty hätäapurahasto CERF (*Central Emergency Response Fund*) on yksi nopeimmista ja tehokkaimmista humanitaarisen avun kanavista. Se on strateginen ja tehokas humanitaarinen rahasto, joka pystyy reagoimaan nopeasti äkillisiin kriiseihin ennen kuin muuta rahoitusta on saatavilla. Sen avulla pystytään myös tukemaan äkillisiin katastrofeihin kohdistuvaa ennakoivaa toimintaa ja osoittamaan kriittistä rahoitusta alirahoitettuihin kriiseihin. CERF kanavoi rahoitusta myös alirahoitetuille humanitaarisen avun temaattisille prioriteeteille kuten sukupuolittunut väkivalta ja vammaisinkluusio, joka on Suomen humanitaarisen avun keskeinen prioriteetti. Vuonna 2023 CERF:in rahoituksella pystyttiin auttamaan 2.7 miljoonaa vammaista henkilöä.

CERF:in toimintaa ohjaavat humanitaariset periaatteet eli inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus ja riippumattomuus ja rahoitusta kohdennetaan rahaston elämää pelastavaa apua koskevien kriteerien mukaisesti. Nopean päätöksenteon varmistamiseksi CERF:in varainjakopäätökset tekee YK:n hätäapukoordinaattori, joka on 18.11.2024 alkaen alipäsihteeriksi Thomas Fletcher. Rahoittaja- ja avun vastaanottajamaiden edustajista koostuva CERF:in neuvoa-antava ryhmä (*Advisory Group*) ohjaa rahaston työtä ja tarjoaa YK:n pääsihteerille neuvontaa sen käytöstä ja vaikutuksista. CERF:in toiminnasta raportoidaan vuosittain YK:n yleiskokoukselle. Rahoituksen käytön raportoinnissa YK:n humanitaarisen avun koordinaattorit arvioivat, kuinka hyvin rahoituksen strategiset tavoitteet on saavutettu ja miten se on edistänyt CERF:in neljää keskeistä tavoitetta: nopeutta, ajantasaisuutta, yhteensovittamista ja katalyyttistä vaikutusta. Tavoitteena on paitsi kiireellisten humanitaaristen tarpeiden täyttäminen myös humanitaarisen avun kokonaisvaikutuksen parantaminen.

CERF:in rahoituksesta kaksi kolmasosaa kohdennetaan nopean toiminnan rahoitusikkunan (*Rapid Response*) kautta ensivaiheen humanitaariseen vasteeseen äkillisissä katastrofeissa tai jo käynnissä oleviin kriiseihin, joissa tilanne heikentyy merkittävästi. Kolmasosa rahoituksesta kohdennetaan alirahoitettuihin kriiseihin kaksi kertaa vuodessa järjestettävällä rahoituskierröksellä. Lisäksi CERF voi myöntää pienimuotoista lainaa YK-järjestöjen humanitaariselle toiminnalle rahoitusvajeen kattamiseksi.

Suomi antoi vuoden 2016 humanitaarisessa huippukokouksessa ja ECOSOC:in päätöslauselmassa tukensa YK:n pääsihteerin tavoitteelle kaksinkertaistaa CERF:in rahoituspohja 1 miljardiin USD:iin. Vuonna 2023 CERF myönsi rahoitusta yhteensä 668 miljoonaa USD 40 maahan, mikä on kolmanneksi suurin summa rahaston historiassa. Rahoituksen ansiosta 32,9 miljoonalle ihmiselle globaalisti pystyttiin antamaan henkeä pelastavaa apua ja suojelua. Vuonna 2023 Suomi oli CERF:in 14. suurin rahoittaja 8,7 miljoonan USD rahoitusosuudellaan. CERF:in arvion mukaan Suomen rahoituksella on pystytty tarjoamaan terveydenhoitoa, ruokaa, puhdasta vettä ja sanitaatiota, hätämajoitusta, suojelua ja koulutusta sadoille tuhansille ihmisille globaalisti.

Suomen ja OCHA:n välillä on ollut vuosina 2021-2024 monivuotinen rahoitussopimus CERF:in tukemiseksi. Sopimuksen puitteissa Suomi on myöntänyt rahastolle vuosittain 8 miljoonaa EUR korvamerkitsemätöntä yleistukea. OCHA on suhtautunut Suomen myöntämään yleisrahoitukseen CERF:in tukemiseksi erittäin myönteisesti. Ulkoministeriö ja edustustot hyödyntävät CERF:in kautta myönnettyä rahoitusta laajasti työssään, ml. viestinnässä.

Riittävän pitkäjänteisellä rahoituksella varmistetaan, että humanitaarisen toimijan on mahdollista saada aikaan kestäviä, laadukkaita tuloksia. Ulkoministeriöllä on monivuotisia rahoitussopimuksia keskeisten operatiivisten, monenkeskisten humanitaaristen toimijoiden kanssa, joilla on selkeät ja Suomen humanitaarisen politiikan toteutumista edistävät toimintastrategiat ja mandaatti. Korvamerkitsemätön yleistuki antaa järjestölle mahdollisuuden reagoida joustavasti ja tehokkaasti muuttuviin kriiseihin ja kohdistaa rahat sinne, missä tarpeet ovat suurimmat. Monivuotinen sopimus tuo rahoitukselle ennakoitavuutta ja vähentää byrokraattista taakkaa, kun uutta sopimusta ei tarvitse solmia joka vuosi. CERF:in kautta Suomi pystyy kanavoimaan rahoitusta äkillisiin katastrofeihin ja pitkittyneisiin kriiseihin myös sellaisissa maissa, joihin ei humanitaarisen budjetin puitteissa ole mahdollista kanavoida korvamerkittyä rahoitusta.

CERF:in riskienhallinnassa noudatetaan OCHA:n sääntöjä ja toimintatapoja. Suomen ja OCHA:n välinen monivuotinen sopimus sisältää kattavat osiot varojen väärinkäyttötapauksia koskien. OCHA:lla on velvollisuus tutkia havaitsemansa väärinkäyttötapaukset ennalta määritellyn prosessin mukaisesti. Ulkoministeriö pitää yleisesti OCHA:n riskienhallintatoimia riittävinä humanitaarisen avun toimeenpano-olosuhteiden haasteet huomioiden.

Esitetään, että

vuoden 2024 talousarvion myöntö- ja sopimusvaltuuksista momentilta 24.30.66 (varsinainen kehitysyhteistyö) käyttösuunnitelmakohdalta 5 (humanitaarinen apu) myönnetään YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto (OCHA) hallinnoimalle keskitetylle hätäapurahastolle (CERF) yhteensä 15 miljoonaa EUR vuosille 2025-2027.

Asiantuntija

Suvi Turja

Tehtävänimike

Nimenselvennys

Liitteet 1

Jakelu [Vastaanottaja]

Tiedoksi [Tiedoksi saajat]